

Broedfabriek op de Maasvlakte

(foto: Maartje Zindler)

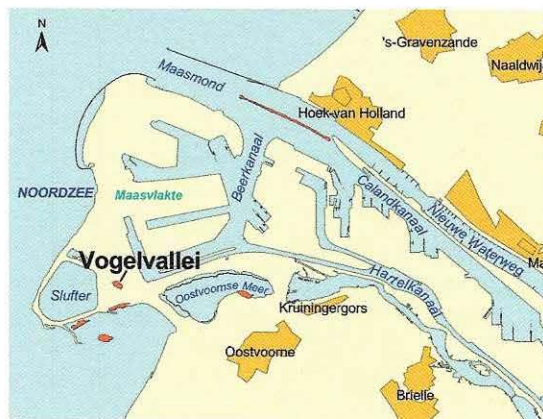
PATRICK PIETERS

De Vogelvallei is gelegen aan de zuidzijde van de Maasvlakte. Ingesloten tussen het baggerspeciedepot de Slufter en de drukte van het Rotterdamse havengebied is het een waar eldorado voor kustbroedvogels. Het terrein met een oppervlakte van ongeveer veertien hectare wordt in de volksmond ook wel de broedfabriek genoemd.

meer moest wijken voor de aanleg van het Distripark, is ter compensatie de Vogelvallei aangelegd als een tijdelijke voorziening voor kale-grondbroeders, zoals de grote stern, de noordse stern, de visdief en de kluut.

Toplocatie

In 1993 is een braakliggend stuk van de Maasvlakte omgevormd tot een natuurgebied van 14 ha met kreken, een eiland, standvlakten en duinen. Een ideale plek, want het gebied is moeilijk bereikbaar voor mensen en predatoren zoals vossen en ratten. In het verleden zorgden motorcrossers nog wel eens voor verstoring, maar door de aanleg van een afrastering behoort dat tot het verleden. De locatie ligt bovendien in het foerageergebied voor kustbroedvogels. In de monding van het Haringvliet en de Voordelta komen grote hoeveelheden vis voor. Zo foerageren 's zomers grote scholen jonge haring en sprout voor de sluisen. Door de turbulentie van het water bij de sluisen komen vis en garnalen aan de oppervlakte wat grote aantallen vogels aantrekt: kokmeeuwen, visdieven, zwarte sterns, middelste zaagbekken en grote zaagbekken eten hier hun buikje rond.

Bij de aanleg van de Slufter, eind jaren tachtig, werd een deel van de kust van de Maasvlakte geïsoleerd van de zee door een dam. Hierdoor ontstond een strandhاف, het zogenaamde Sluftermeer, waar grote aantallen kustbroedvogels van profiteerden. Toen dit

De kreek op de Vogelvallei bevat altijd (brak) water
(foto: Maartje Zindler).

Eiland en kreek

In het gebied werd een kreek aangelegd met daarin een eiland van ongeveer drie hectare. De kreek is ongeveer twintig meter breed en bevat altijd (brak) water. Door het flauwe talud van de kreek wordt de variatie in het gebied vergroot. De grond werd omgespit zodat een ruw, zandig grondprofiel ontstond. Om de variatie nog verder te vergroten is op een aantal plaatsen klei en grind aangebracht. Het gebied werd voor een groot deel omgeven door duinprofië-

Klutenkolonie in de Vogelvallei (foto's: Norman van Swelm).

len om verstoring door mensen te voorkomen, en is schaars begroeid met snel groeiende ruigtekruiden, zoals witte honingklaver, akkerdistel en grassen.

Beheer

Het beheer van de Vogelvallei bestaat voornamelijk uit maaien en de bewaking van het grondwaterpeil. Het maaien van het eiland en de strandvlakten vindt plaats aan het begin van de winter. Het maaisel wordt afgevoerd. Vervolgens wordt het peil verhoogd, waardoor het gebied onder water komt te staan om de begroeiing zoveel mogelijk tegen te gaan. Kale-grondbroeders broeden van nature op kale of schaars begroeide terreinen. Daarnaast is het verhogen van het peil een goede maatregel om predatie door ratten tegen te gaan. Om het succes van de Vogelvallei als broedgebied te volgen, vindt er jaarlijks monitoring plaats.

Visdieven en kluut

In de eerste jaren na de aanleg in 1993 wisten grote aantallen kustbroedvogels de Vogelvallei te vinden. Zo broeden er in het eerste jaar 143 paar kluten, 12 paar strandplevier en 2 paar

Visdief voert kuiken een haring (foto: Norman van Swelm).

Soort	Totaal (broedparen)		
	2002	2003	2004
Visdief	600	565	599
Kokmeeuw	>85	46	474
Kluut	47	74	62
Grauwe gans			1
Canadese gans		1	
Nijlgans	2	3	1
Krakeend		1	
Slobeend	2		1
Kuifeend	16	>12	7
Scholekster	2	4	3
Meerkoet	1	1	3
Kievit	1	3	1
Kleine plevier	1		1
Bontbekplevier	2	2	1
Strandplevier	2		
Tureluur	1	2	1
Grutto	0	1	2
Stormmeeuw	0	1	2

Tabel 1: Aantal broedparen in de Vogelvallei van 2002 t/m 2004 (bron: Rijksinstituut voor Kust en Zee/RIKZ).

bontbekplevier. In 1995 werden er zelfs 730 broedparen visdieven aangetroffen. In de jaren daarna namen de aantallen kale-grondbroeders geleidelijk af. Een van de factoren die het broedsucces (het aantal vliegvlugge jongen per paar) van kustbroedvogels bepaalt, is het beheer van het gebied. Door slechte weersomstandigheden is het niet altijd mogelijk geweest om het eiland en de strandvlakten te maaien. Daarnaast neemt door de opslag van voedingsstoffen in de bodem de productiviteit van de vegetatie op het eiland verder toe. In de toekomst kan het nodig zijn om het eiland en de strandvlakten om te ploegen om de vegetatie weer terug te zetten. Bij broedeilanden elders wordt inmiddels ervaring opgedaan met het omploegen. Andere factoren die een rol spelen bij het broedsucces van kustbroedvogels in de Vogelvallei zijn predatie door ratten en bunzingen, en verstoring door mensen. Het broedsucces varieert dus van jaar tot jaar. In 2003 was tussen de 50 en 100 % van de broedsels van de visdieven en de kokmeeuw in de Vogelvallei succesvol. In tabel 1 zijn de aantallen broedparen kustbroedvogels van de afgelopen jaren weergegeven.

P.C. PIETERS IS WERKZAAM BIJ DE AFDELING INTEGRAAL WATERBELEID VAN RIJKSWATERSTAAT ZUID-HOLLAND